

tek a tervezetben foglaltak alapján kategorikusan ki lettek zárva a kezelési tervek készítését végző konzorciumokból. Így az a helyzet áll elő, hogy miután első lépésként a megkérdezésük nélkül jelölték ki területeiket a Natura 2000 kezelei közé, most kizárják őket a kezelési tervek elkészítéséből is. Javasoljuk, hogy kötelező érvénnyel legyenek konzorciumi tagok a tulajdonosok, gazdálkodók érdekeit képviselő szervezetek.

2. A Natura 2000-be eső erdők vonatkozásában a körzeti erdőtervek egyben Natura 2000 kezelési terveknek is minősülnek, ezért az azokra eső kezelési tervek készítésével kapcsolatos költségeket a jelen tervezetben szereplő összegből területarányosan el kell különíteni és átadni a körzeti erdőtervek megújításáért felelős MgsZH Erdészeti Igazgatóságainak, akik az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően ezen keret felhasználásával, az érintettek bevonásával elkészítik a Natura 2000 kezelési terveket is jelentő érvényes körzeti erdőterveket.

3. Kérjük a végleges anyagban, mint a Natura 2000 kezelési tervek alapvetése kerüljön megfogalmazásra, hogy ezeken a területeken a tulajdonosok,

gazdálkodók bármilyen korlátozása csak azonnali ellentételezés mellett képzelhető el. Erre a konzorciumoknak a tervek kidolgozása során folyamatosan figyelemmel kell lenniük.

Kérjük javaslataink szíves figyelembe vételét.

Üdvözlettel:

Luzsi József
elnök
MEGOSZ"

A legutóbbi elnökségi ülésen született határozat értelmében elkészült az alelnökök új feladatmegosztása, amelyet az alábbiakban teszünk közzé és megjelentetünk honalapunkon is.

MEGOSZ elnökségi feladatok

Dombóvári Dénes:

- A birtokhasznosítási bizottságok felállításának szervezése.
- Képviselőt a Mezőgazdasági Bizottságban és a FÖVÉT-ben.

Mibályfalvy István:

- Médiakapcsolatok, kommunikáció.
- Érdekérvényesítés a jogi és közgazdasági szabályozás javítása terén.

– Kapcsolattartás (FAGOSZ, Agrárkamara).

Molnár László:

- Erdőtelepítési program.
- Informatika, elektronikus kommunikáció.
- Természetvédelem.
- Megújuló energia.

Dr. Ódor József:

- Nemzetközi kapcsolatok.
- Pályázatok, forráslehetőségek felkutatása.
- Az EU lehetőségek feltárása.

Támba Miklós:

- Kapcsolatépítés kormányzati szervekkel, döntéshozókkal.
- Jogszabályok előkészítésében való részvétel.
- Integrátori támogatások témaköre.
- Vidékfejlesztés erdészeti és erdőszeteket érintő jogcímei.

Virágh János:

- Kapcsolattartás szervezeteken belül tagokkal és a tagszervezetekkel.
- Taglétszám- és szervezetbővítés.

A magánerdő-tulajdonos és az erdőgazdálkodó viszonya

Megállapításom, hogy az erdőtulajdonos, különösen a kistulajdonos nagyobb jogszabályi védelmet érdemelne e ma – szerintem – egyenlőtlennek minősíthető kapcsolatban. Erre kívánok javaslatot tenni.

Felmerülő kérdések: Az egyéni tapasztalatokból nem túlzott általánosítás-e, ha esetleg joghézagot érzek itt, vagy megoldásként szóba jöhet-e az erdészeti hatóság munkáját kismértékben növelő javaslat, amikor – ismereteim szerint – a szakmai bürokrácia csökkentése a folyamatban lévő törvénymódosítási törekvések egyik célja?

Nem szeretnék elfogult, kívülálló kibicként viselkedni, de bátorít, hogy az Erdészeti Lapok 2007. decemberi számában két írás is szólt, a korábban talán háttérbe szorult erdőtulajdonosról és kritikusan a magánerdő-gazdálkodásunk létrejött állapotáról.

Jelentős megállapítás *Könnyű Nórá-tól* – a kiváló jogharmonizációs szabályozási példa bemutatása után – a honi

helyzetről szólva: „...a társult gazdálkodási formákban a jogi rendszer elválasztja a tulajdonostól a gazdálkodást.” Hogyan, miért? „Magyarországon a természetben összefüggő területeken való közös gazdálkodás törvényi szabályozása sok esetben kényszerítette a tulajdonosokat nemkívánatos együttműködésre...”

Dr. Balázs István, az erdészeti jog oktatója árnyaltabban fogalmazott: „Több helyen a határozatilag kijelölt, kinevezett erdőgazdálkodók – tisztelet a kivételnek – visszaélnék ezzel a megbízással, és nem a törvényi előírásoknak megfelelően látják el a feladatukat. (Csak kitermelni akarnak, felújítani nem stb.)”

Előzmények, jelenlegi helyzet

A fenti, példaként megnevezett erdőfelújítás persze szakmailag a legfontosabb, de ez az, amire van szabályozásunk. Az általam felvetett problémát pedig éppen az okozza, amire nincs, és ez kitermelte a jogaival visszaélő erdőgazdálkodót az erdőtulajdonossal szemben.

Amikor a „magyar-módi” privatizá-

ció, kárpótlás eredményeként megjelent a kb. 300 000 magánerdő-tulajdonos (*Gordos M.*, EL 1998. júl.-aug.), kb. átlagosan 2,5 ha/fő tulajdonnal rendelkezve, az erdészeti jogalkotásnak csak a kármentés feladata maradt.

Ekkor bizony a magasabb rendűnek tekintett célok teljesülése érdekében - elfogadva a magánerdő korlátozott tulajdon mivoltát, mégis úgy érzem - a tulajdonosi jogok tömeges megcsonkítását eredményező kényszerítés is bekerült az eszköztárba.

Olyan egyszerű formában búj meg, mint a többségi tulajdonosi hányadot képviselők erdőgazdálkodót megbízó szerződése, amelyre a társas erdőgazdálkodást engedélyező hatósági határozatok alapulnak. Az eljárás természetesen a Ptk. hivatkozásokkal megalapozott, csak ezekből a szerződésekből általában hiányoznak a tényleges haszonbérbeadás, hasznosítás részletei, illetve a pénzügyi és más elszámolást, a jövedelem elosztási módját, tehát a működési szabályzatot egy külön megkötött

megállapodás kinyilatkoztatásával elintézettnak veszi, amely megállapodás aztán legtöbbször nem készül el.

A hatóság, miután az erdőgazdálkodás beindításával elérte a célját, a kis, kényszerített tulajdonost – védő, intézményes biztosíték nélkül – magára hagyja, és ha az hozzá fordul segítségért, a polgári jog lehetőségére, a bíróságra utal.

Pedig van olyan „erdőgazdálkodó”, aki letermeli a közös tulajdonú erdőt, előhasználatot végez, csak a kis tulajdoni hányaddal bíró tulajdonostársát, aki esetleg távol él és idősebb, erről nem értesíti, vele „elfelejt” elszámolni.

Meggyőződésem, hogy az ilyen fajta tulajdonosi kiszolgáltatottság taszítólag hat a rendezett, szervezett társas magánerdő-gazdálkodás megkezdésére és erősen közrejátszik a hatalmas rendezetlen erdőállomány – a magántulajdonú erdők 25-30% körüli része – kialakulásában.

Javaslat, magyarázat, várható előnyök

Tételes jogszabály-módosítási javaslatom, megfogalmazásomban:

EVT. 61.§. (4) (Az erdészeti hatóság a fa kitermelését korlátozhatja vagy megtilthatja...), folytatásaként vagy külön bekezdésként:

„ha a társas erdőgazdálkodó a gazdálkodási, működési megállapodást, szabályzatot megszegi és ezzel az erdőtulajdonosi jogok súlyos sérelmét okozza.”

Majd a Vhr. 15.§. (az erdőgazdálkodó megbízására vonatkozó írásbeli szerződés) kiegészítendő bekezdése:

„(4.) A szerződéshez csatolni kell a szerződő felek működésre kötött megállapodását, szabályzatát, amely az éves gazdasági elszámolás alapja.”

Vhr. 83.§. (3.) bekezdésénél a következő, (e.) alpont az EVT szövegének megfelelően kerül ide, és értelmezve a súlyos sérelem fogalmát, amellyel kiegészítendő, nyomatékosításként:

„az éves gazdálkodási elszámolások elmaradása az érintett tulajdonosok jogainak súlyos sérelmét jelenti.”

Az erdőfelügyeleti hatóság, ha valamiért nem tudja az elszámolási megállapodást megkövetelni a társas erdőgazdálkodást engedélyező határozatának kiadása előtt – bár ez csak kivétel lehet, hiszen az eddigi jól működő erdőgazdálkodás, a MEGOSZ, az integrátorok stb. differenciált mintákkal szolgálhatnak –, akkor az első fakitermelési lehetőség megadását a jogszabályban előírt megállapodás utólagos benyújtásához köti.

A hatóság a határozathoz csatolt meg-

állapodást minden tulajdonos felé megküldi, az őt érintő megbízási szerződéssel együtt. Ezzel az erdőtulajdonosnak lehetősége lesz együttműködni, együtt gondolkodni az erdőgazdálkodóval a kölcsönös előnyökön alapuló, folyamatos, kiegyensúlyozott, normális gazdálkodás érdekében. Az erdőgazdálkodó részéről az érintett tulajdonos tájékoztatásának kötelezettsége a tervezett éves munkákról a megállapodás elengedhetetlen része. A hatóságnak ezek után csak a már remélhetőleg igen ritka negatív jelzésre kell figyelnie, amennyiben mégse történne meg a tulajdonos értesítése, vagy az éves gazdálkodási elszámolás, és erre az esetre már a törvény kényszerítő szankcióját alkalmazhatja.

A fenti automatizmus kialakítása bizonyos idő alatt jelenti az inkább adminisztratív jellegű többletmunkát az erdészeti hatóságnál – mivel a javasolt jogszabály-módosítás hatálya kiterjed az összes társas erdőgazdálkodóra és az odatarozó erdőtulajdonosokra –, amely azután bőven megtérül a saját határozatai hitelességének, erejének növekedésével és várhatóan majd a hozzáférhető, problémás ügyfelek számának jelentős csökkenése által.

Eszmeileg, közvetve deklarálja e módosítással az erdőfelügyelet az elhatárolódását a kötelességszegő – a tisztességes erdőgazdálkodói közösség által is bizonyára elítélt –, a kistulajdonosokat kismimmizni akaró „erdőgazdálkodótól”.

Természetesen, miután a jogegyenlőség alapján a ma működő társas erdőgazdálkodóknak is pótolni kell az esetleg elmaradt ilyen típusú megállapodásokat, illetve be kell azokat nyújtaniuk az erdészeti hatósághoz, ennek közvetett hatása lehet a magánerdő-gazdálkodási kör tisztulására. Az országban 27 000 magánerdőgazdálkodó van (*Bartba P.*, EL 2005. ápr.), miközben az átlagos üzemméretük 20 ha körüli, létszámuk így soknak látszik. Bár a közölt számban szerepelnek az egyéni erdőgazdálkodók, amely formát támogatandónak tartom (*Csuka I.*: Tartamosság apróban. EL, 1996. dec.). Hasonló megítélésűek a kis, családi, társas magánerdőgazdálkodók, ahol az igényelt működési megállapodás a legegyszerűbb, csak alapvető tartalmú, minimális mértékű lehet, hiszen a tulajdonosok jó emberi együttműködése azt szinte formálissá teszi. Az az erdőgazdálkodó pedig, aki segítséget kér a korrekt elszámoláshoz, az megkaphatja az ezáltal is növekvő integratori hálózattól.

Egy nagyon fontos, magasabb szempontot hozok még fel a javaslatom eredményességéért. Az erdészeti hatóság,

mivel maximálisan eleget tesz a magántulajdon védelmének, eleget tesz a hazánkban 2007 végén kihirdetett Európai Unió lisszaboni szerződése részeként megjelenő Alapjogi Charta vonatkozó pontjának is. Ahol a 17. cikk: A tulajdonhoz való jog, amely így kezdődik: „(1.) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja...”

Nincsen könnyű helyzetben ma sem az erdészeti jogalkotás - ezt tudom -, ha a fentebb bemutatott anomália lehetőségét fel akarja számolni, hiszen az erdőfelügyelet, az erdészeti hatóság csökkentett létszámmal, szűttre rendezett állapotban próbál megfelelni a hagyományos feladatainak és az új követelményeknek egyaránt.

Nem tudom viszont, hogy az erdőtervény módosítására már beadott hivatalos javaslatok közt szerepel-e a tulajdoni jog érvényesülését segítő indítvány, de ha nem, akkor mindenképpen ajánlom javaslatom megfontolását a még olyannyira rövid hátralévő időben is!

Csuka Imre
ny. em.

Tanulj az erdésztől!

Májusban startolt – összesen 58 előkészített rendezvényvel – az idei szászországi Erdei Ifjúsági Játékok (EIJ), mely a német tartomány mind a 15 erdészeti körzetében megrendezésre kerül. Ennek keretében városi iskolai osztályoknak nyílik lehetősége arra, hogy egy „tanítási napot” az erdőben tölthessenek.

Az EIJ programjai a 3., 4. és a 6. osztályos tanulói célozzák meg, melynek során az általános iskolások az erdei ökoszisztémára vonatkozó tudásukat tesztelhetik, 10 helyszínen megismerve többek között az erdő lakóit és funkcióit. A „játékos” és „tanulós” erdei helyszínek egymást váltják, mert a „tanításnak” ezen napon gyakorlat- és élményorientálnak kell lennie.

A 6. osztályos tanulók egy napra maguk is erdészé válnak. Megismerik az erdész feladatait, erdőápolási, faértékesítési, erdővédelmi „intézkedéseket hoznak”, melyben fontos szerep jut a tartamos gazdálkodás gondolatának. Ugyanis minden meghozandó döntésnél mérlegelniük kell annak jövőre vonatkozó hatásait is.

Az EIJ Szászországban, több minisztérium összefogásában immáron 9. alkalommal kerül megrendezésre.

(*AFZ Der Wald, Sachsenforst*;
Fordította: **Kovácsévics Pál**)